

75 jaar Vrijheid

Beste bewoners van Marken,

Ons land en de wereld om ons heen zijn in de greep van het coronavirus. Onze gedachten gaan daarbij in de eerste plaats uit naar de slachtoffers en hun families. Zoals door de Minister-President aangegeven zal het coronavirus voorlopig onder ons blijven. In lijn daarmee en op basis van de door de Rijksoverheid afgekondigde maatregelen, hebben de Koninklijke Bond van Oranje verenigingen en het Nationaal Comité 4 en 5 mei besloten om Koningsdag, de Nationale Herdenking op 4 mei en de Nationale Viering van de Bevrijding op 5 mei aan te passen.

In lijn hiermee en rekening houdend met de richtlijnen van het RIVM hebben wij als bestuur van Christelijke Oranje Vereniging 'Marken en Oranje' besloten alle door ons georganiseerde activiteiten te cancelen/aan te passen. Dit zijn Koningsdag, Dodenherdenking, Bevrijdingsdag, toneelvoorstellingen en kienen voor ouderen.

Het is nu al een historisch jaar, het is niet eerder voorgekomen na de Tweede Wereld Oorlog dat er geen Koninginnedag/Koningsdag gevierd werd op Marken. Koningsdag is een dag om je verbonden te voelen met het koningshuis en met elkaar, we zullen de 53e verjaardag van onze Koning Willem Alexander thuis moeten vieren.

Ook het herdenken en vieren van 75 jaar vrijheid zoals wij in gedachten hadden kan gezien de corona uitbraak geen doorgang vinden. De gezondheid van alle vrijwilligers en bezoekers van de door ons georganiseerde activiteiten staat voorop. Verder zullen wij te allen tijde de adviezen van de RIVM en de overheid opvolgen en beoordelen wij de situatie per dag.

Deze speciale bewaar-uitgave over 75 jaar vrijheid herdenken en vieren is in aangepaste vorm uitgebracht. Onze bedoeling was om alle op Marken georganiseerde activiteiten rond Koningsdag, Dodenherdenking en het vieren van 75 jaar vrijheid te bundelen in dit boekje, maar helaas is het merendeel gecanceld. Wij danken iedereen die meegewerkt heeft aan het realiseren van dit boekje. In dit bijzondere herdenkingsjaar vindt u in ons boekje een historisch overzicht over de oorlogsjaren op Marken, met vele foto's en interviews van Markers.

Dit bewaarboekje en de uitgestelde voorstellingen zijn mogelijk gemaakt door alle sponsors die u vindt in dit boekje. Zij promoten hun bedrijf met hun advertenties waar wij hen hartelijk voor willen bedanken. Daarnaast bedanken wij onze leden hartelijk voor hun bijdrage voor 2020! Zonder uw onmisbare financiële bijdrage zouden wij dit niet kunnen realiseren.

Graag wil ik u wijzen op de volgende mededelingen betreffende Koningsdag 27 april, Dodenherdenking alternatief 4 mei, Bevrijdingsdag 5 mei, de vier Toneelvoorstellingen en het afgelaste kienen op 8 mei verderop in dit boekje.

Het bestuur van de COV wenst u veel sterkte toe in deze zeer moeilijke tijden.

Blijf allemaal gezond!

Met vriendelijke groet,

Hein Zenderwan

Voorzitter COV 'Marken en Oranje'

Inhoudsopgave

Voorwoord	02
Inhoudsopgave	03
75 jaar vrijheid	04
Marken 1940-1945	05-19
Kleurplaat	20-21
Persberichten	23
Aangepast programma	25
Toneeluitvoeringen	29
Marker mannen die het leven lieten in oorlogstijd	35
Bemanningsleden van de Engelse bommenwerpers	37
Samenstelling bestuur en contactgegevens	41

75 jaar Vrijheid

Vrijheid is een goed,
waar menigeeen slechts
van kan dromen.

Het is door grote
offers en veel leed
tot stand gekomen.

T 'Is een geschenk dat,
zwaarbevochten , aan
ons is gegeven.

Opdat wij nu
in vrede en in vrijheid
kunnen leven.

Bedenk, bij alles wat u doet,
Hoe kostbaar vrijheid is.

En houdt hen, die hun leven
gaven , in uw gedachtenis.

Fragmenten uit het dagboek

'39-'45 van Pieter van Brederode, een bakkersjongen van de Rozenwerf.

Maandag 4 september 1939:

Om twaalf uur mededeling via de radio: "Voor morgen, dinsdag 5 september, gelast de regering de mobilisatie van alle strijdkrachten, ter land, ter zee en in de lucht".

In november 1939 verliet Cornelis Zeeman Marken. Hij zou met de "Simon Bolivar" naar Curaçao varen toen de boot in de monding van de Theems op een magnetische mijn liep en zonk. Enkele dagen later spoelde zijn lichaam aan op de oostkust van Engeland. De eerste Marker had het leven gelaten voor een oorlog waar Nederland nog niet bij betrokken was.

Dinsdag 14 mei 1940:

Betoging op het kerkplein, "Het is niet waar, wij worden bedrogen, valse berichten" aldus het bericht op de capitulatie. Geheel Marken op de been, richting kerkplein, naar de burgemeester, want die zou het wel weten of het waar was.

Marken "bezet":

Er dient overigens vastgesteld te worden dat de aanwezige soldaten, dit waren opgeroepen Oostenrijkers, aan de Marker bevolking nimmer overlast hebben bezorgd.

Hun commandant Tempelman nam, toen de voedselpositie op Marken zorgen baarde, wel beslissingen die in het voordeel van de Marker bevolking waren.

Onderduikers:

Velen, Markers en niet Markers, vonden in het isolement van ons eiland een zeer grote veiligheid. Na 1942 nam het aantal onderduikers zeer toe, bijzonder veel alloctonen zochten hier de veiligheid.

Voorjaar 1944 - Razzia:

De commandant van de Duitse bezetting (Tempelman) had bericht ontvangen dat een groep SS-ers naar Marken zou komen. Dit bericht werd door hem doorgegeven aan vermoedelijk wethouder Piet Zeeman of meester de Vries. In alle geval toen de Duitsers in grote getale op Marken verschenen troffen zij niet één onderduiker aan, vrijwel heel Marken was een gemeenschap van oudere mensen.

Jaarwisseling '44 - '45:

De sloten bedekt met ijs, Marken gevat in de boeien van de winter, dus geïsoleerd. De jaarwisseling kon met geestrijk vocht worden gevierd, het suikerschip had voor suiker gezorgd, haast iedereen had wel wat tarwe in huis en een mengsel van suiker-tarwe-water verschaft, na enige dagen gisten een pittige drank die bij matig gebruik de vreugde verhoogde en de zorgen deed vergeten. In de kleine uren van 1 januari ontmoette ik, ondanks het uitgaansverbod, op weg naar Rozenwerf twee soldaten, die alle voorbijgangers aan hielden om hun een "Glücklich Neujahr" te wensen, ik voegde aan mijn wens toe: "Und die Friede?" "kommt bald" (binnenkort) luidde het antwoord.

Februari 1945:

Februari ving aan met zachte temperaturen, het ijs was in ommezien verdwenen. Daardoor kropen de vissen uit de modder. Vele Markers gingen in het donker met bootjes de zee op om te vissen. De vis die ze vingen, snoekbaars – paling – voorn, was een welkome aanvulling op het zeer lage voedselrantsoen, tevens bood dit mogelijkheden tot ruilhandel en voor verkoop via de zwarte handel.

Vrijdag 4 mei 1945:

Tegen 5 uur 's middags deed het gerucht de ronde dat een algehele capitulatie op handen was. Niemand gaf zich over aan een uitbundige feestvreugde, gevolg gevend aan de oproep van de BBC en Radio Oranje. Maar iedereen wist het: nog één dag hooguit twee dagen en dan is het een feit.

Maandag 7 mei 1945:

Vertrek der Duitsers.

Van de commandant der Duitse bezetting, dhr. Tempelman, werd op waardige wijze afscheid genomen, met "Auf Wiedersehn" vertrok hij. Hij is na de oorlog nog eens op Marken geweest.

Jongemannen van Marken die verplicht te werk gesteld werden

Hillebrand van Brederode

Interview — 23-1-2020

Hillebrand is geboren in 1934, hij was dus 5 jaar oud toen de oorlog begon. Hij is geboren in wat toen het postkantoor was. Destijds KB 195 thans Buurterstraat 8 te Marken. In 1952/53 gingen ze naar het postkantoor in de Westerstraat.

Het gezin bestond uit Hillebrand, Lijsbet, Jan en Ebel.

s' Avonds werd ook bij hun thuis radio oranje geluisterd. De radio zat verstopt in een kast. Hillebrand herinnert zich niet dat z' n ouders ooit gezegd hebben dat hij hier niet over praten mocht terwijl het toch echt verboden was en er een strenge straf op stond. Een wonder dat geen van de kinderen er over sprak.

Rond schooldijkje waren allemaal tuinen, hier liepen schapen in en ja schapen maken veel herrie. Op een dag maakten ze weer veel herrie, toen werd de leraar zo boos dat hij naar de kelder ging ,een luchtbuks pakte en op de schapen ging schieten. Ik weet niet of er gewonden waren.

Toen de Duitsers op Marken kwamen, marcheerden ze nog mooi in het gelid, maar

naarmate de jaren verstreken werd het marcheren minder netjes.

De houten palen v d schoeiing in de Barmssloot werden stukje bij beetje meegenomen om op te stoken.

Op t eind van de oorlog, maart-april 1945, was er ook geen olie meer voor het stoomgemaal, na de dooi van het ijs en de sneeuw kon het water dus niet meer weggepompt worden. Je kon met een klein bootje over de landen varen.

Toen de bevrijding bijna een feit was, ging Hillebrand met z'n ome Klaas naar Amsterdam naar de Dam, allebei op de fiets om de Canadezen te verwelkomen.

Achter het Centraal lagen de ponten aan elkaar vast zodat er een brug ontstond. Daar zag Hillebrand een jongetje lopen op blote voeten te bedelen voor eten. Zo erg was het op Marken niet. De Canadezen kwamen (die dag) niet, omdat ze weer op tijd op het afgesproken punt moesten zijn vanwaar ze zouden worden opgepikt door een boot. Ze gingen bijtijds weer uit Amsterdam vandaan. Later hoorden ze dat er mensen doodgeschoten waren op de Dam.

Het moffenhok

Dit "Wehrmachtshuisje", dat op Marken moffenhok werd genoemd, was een barak met een koepel er op, die tijdens de oorlog halverwege de vuurtoren in het land stond, van de dijk af tussen de landjes de Gele Medes en de Euverendse ter hoogte van paaltje 53. In een stenen gebouwtje naast het moffenhok waren tijdens de oorlog een tiental Duitse soldaten gelegerd.

Zij moesten de bewegingen van overkomende vliegtuigen spotten. De vliegtuigen oriënteerden zich in het donker namelijk op de Marker Vuurtoren om hun richting te bepalen.

Na de oorlog is het hok op een zolderschuit vertrokken van Marken.

Foto: Wehrmachtshuisje "Moffenhokje"

Interview met Outger Zondervan

Geboren mei 1943. Outger woonde oorspronkelijk op Kets 6, nu woont hij op Kets 5. Zijn vader was boer samen met zijn ome Piet.

In de ochtend van 10 mei om 04.00 uur vielen de Duitsers Nederland binnen. Tja, hoe reageer je dan als nuchtere Nederlandse boer:" ja, we zelle toch de koeie moar geen melleke, want dat moet toch gebeure". Outger vertelde dat zijn ome Klaas met twee mensen uit Muiden, onder andere zijn ome Jaap die daar woonde, in een boot op weg gingen naar Schardam om eten te halen. Op een gegeven moment kwamen er Duitsers aan. Toen ze met z'n allen uit het bootje stapten in de plompstenen aan de buitenkant van de dijk is zijn ome Klaas te water geraakt en verdronken. Snel daarna begon het streng te vriezen. Toen de dooi inzette zijn ze met een paar bidders die kant opgegaan om hem te zoeken.

Toen de oorlog uitbrak zaten er een aantal mensen van Marken in militaire dienst, Jan Schouten (Jan bakkertje) op de Grebbeberg, Cees Zondervan bij de mariniers en Outger zijn ome Jaap in Den Helder bij de marine.

Ka Zeeman had een joodse onderduiker die gewoon in de tuin bij de boerderij liep terwijl de Duitsers in 't buurthuis hem zo konden zien lopen.

In kanaaldijk nr. 5 stond een Duits wacht-hokje, om de vliegtuigen te spotten die overkwamen.

Trijn Pereboom (van Dirk van Moeniswerf) deed een keer tijdens de verduistering de deur open op Moeniswerf, wat natuurlijk lichtval gaf.

Daarop werd vanuit het wachthokje geschoten en werd haar tobbe lek geschoten.

Het suikerschip kwam uit Dinteloord, daar werden de suikerbieten verwerkt.

In het najaar van 1944 had meester de Vries met Tempelman (de Duitse commandant) geregeld dat een paar bidders naar Friesland konden om aardappels te halen.

Deze meester de Vries had ook een heel arsenaal aan wapens onder het schooldijkje.

De gaarkeuken was in het gebouwtje naast het clubgebouw.

Er is geen enkele Canadees op Marken geweest om Marken te bevrijden; de Duitsers gingen gewoon weg.

Toen de Duitsers de haven uitvoeren schoten ze onder invloed van een hoop drank een salvo in de lucht, wat natuurlijk toch angst-aanjagend geweest moet zijn.

Tijdens het bevrijdingsfeest vloog een hooiklamp in de fik door vuurwerk.

In 1955 is voor het eerst een herdenking geweest.

Foto: Verplicht verduisteren

Interview Trijntje Appel Januari 2020

Trijntje werd geboren op 10-12-1938 op Marken, Havenbuurt 32. Zij was de jongste thuis van 5 kinderen. Het gezin bestond uit: Jaap, Maretje, Gaartje, Sijtje en Trijntje.

Toen de oorlog begon was ik pas 2 jaar. Daar weet ik niet veel meer van. De jaren daarna kan ik mij wel goed herinneren dat er vaak vliegtuigen over vlogen met veel lawaai. Dat heb ik als kind als heel angstig ervaren. Na de oorlog heb ik die angst nog lang gehad.

Mijn vader voer op de Koopvaardij op Londen. Wat hij precies moest doen weet ik niet. Mijn moeder stond er de hele oorlogsperiode dus alleen voor. Ook mijn broer Jaap heeft veel voor ons gedaan in de oorlog. Zoveel kinderen van eten voorzien was al een hele klus.

Mijn moeder en Jaap gingen vaak samen op pad om spullen te ruilen voor voedsel. Ook ging Jaap 's nachts stiekem op pad op zoek naar hout om de boel warm te houden en te kunnen koken. Dat waren voor ons angstige uren aangezien wij niet wisten wanneer ze terug zouden komen. In wintertijd soms over het ijs. Mijn zus Gaartje ging op haar dertiende met paling onder haar rokken verstopt naar Amsterdam om ze daar op een adres aan de Herengracht te ruilen voor ander eten. Kan mij niet herinneren dat we echt honger gehad hebben, maar wat we aten was niet lekker. Aan het einde van de oorlog werd ik met een grijs schaalpje naar de gaarkeuken gestuurd. Daar kreeg je dan wat pannenkoekjes, bieten stampot of wat vieze soep.

Volgens mij was die gaarkeuken ergens onder in het Buurthuis. Daarboven was vroeger een open lighal voor tbc-patiënten. Ook stonden er beneden allemaal spullen van het Rode Kruis en de Baar.

Naast ons gezin hadden we ook vaak onderduikers te eten of familie. Waar die onderduikers huisden wisten wij niet.

In de piek hadden we 2 dozen, 1 met oude schoenen en 1 met oude klompen. Als iemand een versleten schoen had of klomp zocht je in die dozen naar een betere.

De kinderen aan de haven vermaakten zich met hoepelen, knikkers of wat oude "diggeltjes" zoeken bij laag water onder de bruggen. Verder had je niks.

De laatste jaren van de oorlog ging ik naar school. Dat was op Schooldijkje, waar nu het Trefpunt staat. Ik weet nog dat we een vliegtuig heel hard naar beneden hoorden komen. "Die is in zee gestort" zei de meester. Verder werd ons weinig verteld over de oorlog.

Na de bevrijding gingen we naar Amsterdam om dit te vieren. Daar was het te doen!

Foto: Mem, Jaap, Maretje, Gaartje, Sijtje en Trijntje

Citaat over de oorlog uit het manuscript van Pater Hendrik Jan Roemelé

"De administratie"

"De administratie werd door Muus de Jong bijgehouden, die tevens fungeerde als gemeente-ontvanger. Reeds sedert 31 januari 1917 was hij werkzaam ter secretarie, eerst als volontaire, daarna aangesteld door de gemeenteraad, als bezoldigd ambtenaar. Zonder zijn zorgvuldige administratie tijdens de bezetting zou burgemeester van Reeuwijk, als vreemdeling op Marken, voor een hope-loze taak gesteld zijn. We dienen hier te vermelden, dat het Duitse bewind in alle gemeenten beslag had gelegd op de cartotheken van de burgerlijke stand, zulks om, onder meer, gedwongen arbeidskrachten voor de Duitse bedrijven op te sporen. Op Marken verhuisde de cartotheek toen naar het Buurthuis waar de Duitse commandant zijn verblijf hield. Bij de capitulatie bracht hij de cartotheek onaangeroerd en ongerept terug ter secretarie. Vanzelfsprekend was ze niet bijgehouden. Maar de registers van de burgerlijke stand (geboorte, huwelijk en overlijden) waren niet in beslag genomen en zorgvuldig bijgehouden door Muus de Jong. Nadat de cartotheek vier jaar lang van een gedwongen 'op de plaats rust' genoten had, moest ze weer 'up-to-date' gebracht worden. Voor de ene ambtenaar ter secretarie was het, gezien zijn ander administratiewerk, niet mogelijk om al dat werk alleen te verrichten"

Foto: Markers die over het ijs proviand halen.

Anekdote van 12 mei 1940:

Een komisch moment was toen een tiental wat oudere mannen van de Bijzondere Vrijwillige Landstorm (een uit 1918 daterend instituut) op grond van een verkeerd begrepen bericht meenden dat ze opgeroepen waren.

Ze namen afscheid aan de haven waarbij ze toegesproken werden door Dirk van Sijt, de plaatselijk leider, die afsloot met "En nu mannen, ga met God" waarop een vrouw riep dat ie makkelijk praten had, maar zelf niet ging.

In Monnickendam gekomen werden ze met verbazing ontvangen en weer teruggestuurd.

Een van de buurvrouwen op Grotewerf waar ook een man van was meegegaan, zou gezegd hebben "Ik bin nag gieniens uitekreten en nou binne ze alweer terug".

(uitleg dialect: "Ik ben nog niet uitgehuld of ze zijn alweer terug")

Toen nog een haven vol botters.

In september 1944, tijdens operatie Market Garden, om de bruggen bij Nijmegen en Arnhem te veroveren waren de Duitsers bang dat de geallieerden via de Zuiderzee naar Noord-Holland zouden komen. Daarom vorderden ze botters en schepen die ze lieten zinken om zo barrières te maken. In Volendam hadden ze al drie botters in de haveningang laten zinken. Op Marken werden ook botters gevorderd, alleen hadden de eigenaren op Marken andere ideeën.

Botters gered, najaar 1944

Hetgeen zich in die gedenkwaardige, onheilszwangere nacht in diepe duisternis aan de Marker haven heeft voltrokken is te uniek om niet aan de vergetelheid te worden ontruikt. De Marker vissers stonden voor een dilemma, in opdracht van de Duitse bezetter hun botter naar elders te brengen om als versperring van andere schepen dienst te doen. Hun botter was hun bedrijf, hun middel van bestaan, hun mogelijkheid hun gezin en anderen te voeden, en dat dan alles te vernietigen, hun schip te laten zinken en zulks in het vage schemerlicht van de bevrijding, terwijl de Geallieerden bij Arnhem vochten. Morgen misschien Gelderland bevrijden en dan Noord-Holland kon volgen. Nee, dat nooit. Nu in het donker met een botte bijl gaan hakken in de scheepswand? Dat nimmer! Wie kwam op de gedachte met de schepen onder volle tuigage de haven uit te varen? Zie! de wind was zwak Oost, de Voorzienigheid schikte een juiste windrichting, daar lag het botter behoud. Wij zullen het nooit weten. Al wat van waarde in de botter aanwezig was werd op de kade gezet, kompas, netten, en de rest.

Een Spookschip vaart uit.

Het zeil en de fok werden gehesen, en in gesloten slagorde, als gold het invasie van het Hemmeland, voer de onverlichte vloot het vrije sop op. De wind bolde de zeilen, zo gingen zij het duister in, de stemmen van de schippers vervaagden en de vrouwen bleven achter op de kade, angstig en bedroefd. Zo voeren de Marker botters weg, koers pal west, totdat zij vastliepen in de modderbanken voor de Heerlijkheid van het Hemmeland. Toen werd de dreg uitgegooid en ieder schip verankerd. Met een bootje gingen de vissers terug naar Marken. Zo hebben de botters enige tijd gelegen, licht boeiend op Hemmeland's droogte.

Voor het einde van de maand lagen de botters weer in de haven van Marken, hoewel ze niet meer mochten vissen op het IJsselmeer, dat was spergebied geworden. De vloot behouden in de haven, want de Duitsers hadden wel wat anders aan hun hoofd dan die 20 botters van Marken.

Publicatiedatum: 28/01/2011

Wat Ta niet vertelde. Verhaal van een Engelandvaarder.

Verhaal van Dirk de Groot verteld door z'n dochter Marie de Groot.

Na eerst in de werkverschaffing gezeten te hebben kan Dirk in mei 1940 eindelijk aanmonsteren op een trawler van een rederij in Katwijk. Hij vaart uit op 8 mei 1940. Ze gaan vissen onder de Engelse kust bij Aberdeen. Hij laat een vrouw en 4 kinderen achter: Klaas, Marie, Neeltje en Pieter.

2 Dagen later breekt de oorlog uit. De Nederlandse trawlers moeten naar een Engelse haven uitwijken, naar Nederland terug is te gevaarlijk. Hij komt te werken bij de Engelse marine en zou dat de rest van de oorlog blijven doen.

Trawlers, die gevorderd worden door de marine, zijn houten vissersschepen die omgebouwd worden tot mijnen vegers. 's Nachts luisteren ze hoeveel mijnen er dropt worden en overdag gaan ze de mijnen zoeken om ze onschadelijk te maken door ze te laten ontploffen. Gevaarlijk werk, wat hem 1 keer bijna fataal wordt omdat een mijn te dichtbij hun boot ontploft. De trawler vergaat en de bemanning komt in het water. Gelukkig wordt iedereen gered.

In al die jaren krijgen ze maar 6 keer een brief van Dirk. De meeste brieven komen via het rode kruis en mogen maar 25 woorden bevatten. Om een voorbeeld te geven van de lange wachttijden van beide zijden. Marie's moeder stuurt op 2 augustus een brief aan Dirk, hij zit dan op de trawler "de Zwarte Zee" en ze krijgt pas op 16 januari een brief terug. Dirk zat er met nog een Marker, Jan Schipper. In elke brief naar Marken vermeldde ze ook de gezondheid van de ander.

Op 17 april 1941 krijgt de "Zwarte Zee" bij een aanval van de Luftwaffe, een voltreffer in de machine kamer, maar de bom ontploft niet. De bom wordt koelbloedig door de bemanning overboord gezet.

Op 21 juni krijgt ze pas weer via via een brief van Dirk, alles gaat nog goed. Marie's moeder stuurt op 7 augustus weer een brief. Dan volgen er via het rode kruis nog 3 brieven van Dirk op 29 okt, 28 november 1943 en 16 juni 1944. Berichten van Nederlandse soldaten worden soms door geallieerden meegenomen op transportschepen die nieuwe troepen uit Amerika en Canada gaan halen.

Zo kon het gebeuren dat ze bericht krijgen uit New York. Op de enveloppe staat "N. de Groot-Kes (de moeder van Marie), Kets 36, Marken". Zonder datum en zonder postzegel. Waarschijnlijk is de brief via de ondergrondse bij hen terecht gekomen.

Na de oorlog is Dirk gestationeerd in Den Helder. Ze varen dan onder Nederlandse vlag. Er moeten mijnen in de Nederlandse wateren geruimd worden. Dat is een taai en jarenlang vergend karwei. Dirk is betrokken bij de veegoperaties voor de haven van Vlissingen. Nederland zo dichtbij en niet naar huis. Ze worden pas eind 1946 afgelost, Eindelijk na 5,5 jaar komt Dirk thuis. Wanneer hij thuiskomt is hij een vreemde voor z'n kinderen.

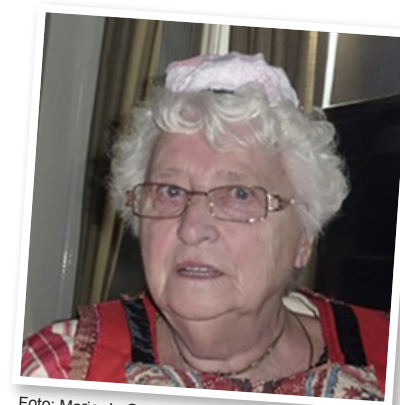

Foto: Marie de Groot

'Het Suikerschip'

behaedde Marken voor hongersnood

Oktober 1944. De slag om Arnhem was gestreden en door de Engelsen zo jammerlijk verloren. De oorlog zou nog lang duren. Met opzet stuurde de Duitse bezetter westelijk Nederland de hongerwinter in. Een gruwelijk verhaal dat we allemaal wel kennen.

Maar terwijl in Amsterdam sterk vermagerde kinderen etensgamellen met roestige lepels moesten leegscheppen, was er op het 15 kilometer noord-oostelijk gelegen Marken nauwelijks gebrek aan voedsel. Daar immers was de eilandbewoners een ongelooflijk rijke schat in de schoot gevallen: een schip, geladen met 300 balen suiker. In die tijd een buit die aanzienlijk meer waard was dan 300 goudstaven.

Marker Sijmon Pereboom (67) weet als geen ander wat zich toen, in de nacht van 17 op 18 september, ter hoogte van de vuurtoren afspeelde. Hij vertelt ons: "Ik was een jongen van 17 jaar". Ook op Marken was er een Duitse "bezettingsmacht", die overigens weinig om het lijf had. Tien "oude mannen" (Oostenrijkers) van een jaar of 50 naar ik heb horen zeggen, hadden bij de vuurtoren een afluister- en kijkpost in een hutje. Het was hun taak om de route van de hoog overvliegende geallieerde vliegtuigen aan een of ander Oberkommando door te seinen. Echt gevaarlijk waren die heren niet, maar toch moest je rekening met ze houden want 's nachts gold ook voor Marken een uitgaansverbod.

Misschien geholpen door een portie jeugdige overmoed trok Sijmon, samen met zijn vrienden de gebroeders Cees en Dirk Springer, er in de nacht van 17 op 18 september op uit om met een simpel lijntje wat paling te verschalken. Het was koud, nat en aardedonker. De vuurtoren tekenden zijn contouren af tegen een duistere hemel.

Sijmon: "Maar het was raar: in ons gammele roeibootje, een meter of 200 uit de kust, zagen we plotseling nog iets schemeren. Heel omzichtig gingen we er op af. Vlakbij gekomen zagen we dat het een stilliggend schip was. Geen idee wat dat te betekenen had. Een van ons wilde aan boord klimmen, maar dat pakte anders uit. Uit het niets doemden op dat zwarte schip 2 Duitse soldaten op. Hun geweren priemden dreigend in onze richting. We dachten dat ons laatste uur geslagen was."

'SCHNELL, SCHNELL'

De 2 soldaten schreeuwden de jongens toe. Duits verstonden ze niet, maar uit de gebaren was onmiskenbaar op te maken dat de mannen met hun pothelmen wilden dat de roeiers langszij kwamen.

"Wir müssen mitfahren" riep een Duitser. "Schnell, schnell!"

"Met geen mogelijkheid konden we die soldaten duidelijk maken dat ze voor de kust van het eiland Marken gestrand waren" vertelde Sijmon Pereboom. "Maar ja, we konden beter hun "bevel" opvolgen, vonden wij. We hebben ze naar de wal geroeid en daarna nooit meer teruggezien.

Later die ochtend zijn we teruggegaan naar dat schip, want we waren natuurlijk wel erg nieuwsgierig wat voor lading erin zat. Door de storm waren enkele luiken weggeslagen en wat we toen zagen deed onze monden van verbazing openvallen: een half gezonken schip, tot de rand gevuld met balen suiker. Vooral in die tijd een schat van heb ik jou daar!

Het nieuws ging vervolgens als een lopend vuurtje door Marken. Mannen, vrouwen en kinderen, allemaal gingen ze naar "suikerschip" om hun deel van het witte goud te bemachtigen en die dag nog werd het hemelse geschenk tot op het laatste korreltje leeggehaald..."

KOSTBARE SUIKER

Dankzij dit suikerschip hebben de Markers niet of nauwelijks honger geleden. Het lot had immers beschikt dat zij nu een machtige hoeveelheid "wisselgeld" bezaten, meer dan voldoende om kostbaar suiker te ruilen tegen zaken als tarwe, spek en aardappels.

OPZET, OF NIET?

Een ding zal altijd wel een raadsel blijven: is "het suikerschip" toevallig bij Marken aan de grond gelopen, of was hier sprake van opzet? Het verhaal gaat, dat een Marker, een zekere Jaap Erf, er persoonlijk voor gezorgd heeft dit cadeau bij Marken te deponeren.

TOUWTJE GEBROKEN

Hij beweert: "Ik was destijds schipper van een sleepboot en moest een vloot van 5 vrachtschuiten naar Lemmer slepen. Daaronder bevond zich ook een schip met suiker. 's Avonds gingen we op weg met 2 Duitse soldaten op het suikerschip en 2 op mijn sleepboot. Die soldaten hadden stevig gedronken en bij Pampus begon het aardig te spoken op het IJsselmeer. Ladderzat en kotsmisselijk merkten zij er niets van dat ik bij de vuurtoren van Marken het gas eraf haalde om daarna meteen weer in volle vaart vooruit te gaan. De touwen van mijn sleep knapten af en zonder lading stoomde ik door in de richting van Lemmer. Maar voorlopig was dat suikerschip wel mooi bij Marken gestrand. In Lemmer heb ik van de Duitsers een flink pak op m'n sodemieter gekregen. Maar wat kon ik er nou aan doen dat de touwtjes gebroken waren...?"

gepubliceerd in het "Prettig Weekend"
van 27 april 1995

Foto: Jaap Erf voor zijn huis in Groningen

Winter 1942. Een eenzaam einde.

verteld door Jan Vlasblaem, zoon van de overledene.

Het begon allemaal op vrijdag 6 februari van het jaar 1942. De 4 voorgaande dagen van die week had een felle noordooster, met zeer strenge vorst en huizenhoge stuifneeuw ons eiland geteisterd. Overtocht naar het vaste land was bijna niet mogelijk geweest, laat staan dat men Amsterdam kon bereiken.

Zaterdag tevoren had vader voor f 100,- vis ingekocht, wat toen ter waarde van 4 weeklonen was, zodat die vrijdagmorgen bij hem de gedachte opkwam om de manden in te pakken en Amsterdam proberen te bereiken. De vis moest verkocht worden want deze kon geen weken blijven staan.

Gelet op het late uur "normaal trok men er 's morgens om 6 uur al op uit", nam hij een boteren een broodbon mee met de bedoeling die avond niet thuis te komen, maar te overnachten bij familie in Amsterdam. Zo was dus alles afgesproken en geregeld.

Als jongen van 16 jaar werkte ik in de bakkerij van wijlen Jan van Pieter Schouten in de Breihoek. Meestal kwam ik ongeveer half 11 dan thuis om andere kleren aan te trekken voor het "bolle venten" op de buurt, maar die ochtend was ik om 9 uur in huis om iets te halen. Ik zie hem nog zitten, bezig met het inpakken van de manden.

Hij zei tegen mij: "Jij hebt er al een halve dag opzitten, maar ik ga nu op avontuur. De vis moet weg anders bederft ze." We praatten nog even en ik ging weer naar de bakkerij, niet wetende dat het de laatste keer was dat ik hem gesproken had.

"Jij hebt er al een halve dag opzitten, maar ik ga nu op avontuur"

Een klein half uur later zie ik hem vanuit de breihoek gaan over de Gouwzee, duwend achter de slee met daarop de manden met vis. In Monnickendam aangekomen bracht hij de slee bij een visroker, waarna hij op pad ging om Amsterdam te bereiken. De tram kon nog steeds niet rijden, maar het "geluk" was met hem. Een vrachtauto met vis ging richting Amsterdam waar hij met mee kon rijden.

Het was ongeveer half 12 toen hij arriveerde, de verkoop kon beginnen. Alles liep bepaald naar wens want omstreeks 3 uur was hij los. Gelet op dit vroege uur is de gedachte bij hem opgekomen "nu kan ik nog naar huis" want moeder was ziek. De vismanden die misschien een blok aan het been konden zijn, bracht hij bij Jan van Baarsen die een fietsstalling had aan de Prins Hendrikkade. Deze verteld mij later dat hij via het oosterdok naar de pont aan de Valkenburg liep, in de hoop een auto te vinden die richting Monnickendam ging.

Het laatste levensteken vernamen wij van een boer uit Broek. Hij had zijn plannen aan die boer verteld, waarbij deze nog had aangeboden dat hij wel in de hooiberg mocht overnachten, maar hij moest en hij zou naar huis.

Maar hoe was nu de situatie thuis. Die vrijdagavond, of nacht werd hij door ons als vanzelf niet thuis verwacht.

De volgende morgen was ik om kwart over 5 uit bed. In de bakkerij werd vroeg begonnen. Brood voor 2 dagen, slecht rijzen van het deeg vanwege de kou en zo meer. Ik liep even naar de achterkant van ons huis waar de konijnen stonden en voerde deze. De lucht was boven bijna helder. De felle noordooster was ver na middernacht op zijn schreden teruggekeerd en joeg de enkele wolkenflarden met zich mee. De sneeuw stooft 3 tot 4 meter hoog boven de grond en de thermometer wees -18 graden aan.

Die zaterdag ging het leven verder zijn normale gang maar... 's avonds kwam hij niet thuis. Een zekere onrust begon al bij ons op te komen. Waarom kwam hij niet thuis?

Er speelde evenwel ook nog iets anders. Een soort staat van beleg was voor Amsterdam afgekondigd, omdat deze stad protesteerde tegen de joden razzia's en ander maatregelen van de bezetter.

Niemand mocht dat weekend na een bepaald uur zonder Ausweis op straat. Er werden razzia's gehouden en velen werden afgevoerd naar kamp Amersfoort.

Deze berichten kwamen door de radio en wij dachten "vader blijft binnen of is opgepakt", omdat hij ook zondag niet thuis kwam. Maandagavond daarop, toen hij nog niet thuis kwam werd besloten een telegram naar de Indische buurt te sturen, waarop wij als antwoord kregen: "Ome Piet is hier nooit geweest". Tegelijkertijd kwam Jan van Baarsen op Marken. Dat was dus 10 februari. Hij vertelde de situatie over het vertrek van vader en de 4 manden, die bij hem stonden aan wijlen Pieter Zeeman en Nele Roos op Buurt III. Ik kwam daar om ongeveer 11 uur met brood voor de deur waarop Nele Roos als eerste aan mij vroeg "Is je voer al thuis?" Zij vertelde alles wat van Baarsen gezegd had. Het leek wel of ik door de grond ging op dat moment.

"Vader blijft binnen of is opgepakt"

De onzekerheid werd vanaf dat moment benauwend voor ons gezin. De politie werd ingelicht en de volgende dag, woensdag 11 februari, kwam er een politie bericht in de Waterlander waarboven stond "Wie zag Vlasbloem?" De dagen daarop gaven geen antwoord. Er hadden zich inmiddels mensen gemeld bij de politie die met hem van Buiksloot naar Broek waren gelopen. Zodoende kwam op vrijdagmiddag 13 februari definitief vast te staan, dat vader via Broek en Zuiderwoude richting Marken vertrokken was. Er kwam dus meer zekerheid over hoe of wat.

Naar aanleiding van dit bericht gingen de volgende zaterdagmorgen grote groepen mensen op zoek tussen Broek en Zuiderwoude en de Waterlandse dijk. Ze doorzochten de Gouwzee, ze zochten ten oorden en ten zuiden van Marken, maar ze vonden niets.

"Is je voer al thuis?"

Diezelfde zaterdagmorgen gingen Klaas Teerhuis (Kets), Muus Bootsman, Dirk en Pieter Uithuisje, Klaas Teerhuis (Sta) en wijlen Jan Pereboom te spieringen. Ze visten een heel eind weg, ongeveer 2 en een half uur lopen vanaf de Marker vuurtoren. Ook zij wisten van alles af en letten scherp op. Op de plaats aangekomen waar de bijten gehakt moesten worden liep de laatstgenoemde Klaas Teerhuis enkele honderden meters zuidwaarts weg. Opeens begon hij te wenken want hij had iets zwarts ontdekt wat op een mens leek, en inderdaad het was mijn vader. Hij lag voorover met het hoofd op de rechterarm alsof hij sliep in de luwte van een ijs duin van 1 meter hoog. In de linkerhand hield hij een klomp vast welke wat uitgetrokken vanwege doorgelopen voeten. Totaal uitgeput moet hij zijn gaan liggen en dat met -18 graden, dan duurt het niet lang. De mannen hebben hem opgenomen, op een alle (slee) gelegd en zijn met het stoffelijk overschot met 3 man richting Rozenwerf gegaan. Aan land gekomen werd zijn lichaam naar het knekelhuis gebracht. Hij had immers een week op het ijs gelegen en was volledig bevroren. Gezien deze omstandigheid werd zijn lichaam pas later vrijgegeven en mocht het in een onverwarmde kamer in ons huis worden opgebaard. IJlings werd door 2 timmerlieden een kist gemaakt en 's avonds werd hij gekist. Nu ik dit verslag heb geschreven lijkt het of alles na 36 jaar opnieuw gebeurt.

Februari winter 1978

Verteller Jan Vlasbloem is overleden op 23 januari 2016.

Nu het melkrantsoen vermindert is door de distributie ,trekt het de aandacht, dat de boeren hierop geheel verschillend reageren. Sommigen zijn direct begonnen ook op Marken een radicale halvering toe te passen .Naar ons gebleken is uit verschillende motieven.

Er zijn er, die menen, dat dit het enige middel is om de boterpositie op ons eiland enigszins dragelijk te maken. De zuivelfabrieken leveren geen boter meer af. Marken komt dus zonder boter te zitten! Vandaar dat zij een groot overschot naar de karnerijs brengen. Dan wordt er tenminste boter op Marken voor de Markers geproduceerd.

De tweede groep is bang! Er worden veel minder melkbonnen ingevangen. Als zij toch doorgaan hetzelfde Quotum melk aan hun klanten te leveren, dan lopen zij bij controle vast met hun bonnen. En zij vrezen, dat naar de uitwijzing van hen melkboek straks hun veestapel moet worden ingekrompen! Daarom brengen ook zij hun overschot aan melk naar de karnerijs .

Er is derde groep. Zij grijpen de gelegenheid om minder melk te kunnen leveren met beide handen aan. Zij brengen niets van het overschot weg. Zij maken er zelf boter van en de ondermelk wordt aan de beesten gevoerd. Waar die boter blijft valt dan niet moeilijk te gissen!

Gelukkig is er ook een 4 de groep. Zij storen zich niet aan de officieel voorgeschreven halvering. En zij zijn besloten aan hun klanten te leveren ,zoo lang en zoveel zij kunnen.

Het welzijn der bevolking weegt hun het zwaarst!

Wij willen van elke groep iets zeggen.

Allereerst de tweede groep. Dat zijn dus de bangers ! Zij durven , ter wille van de bevolking, geen risico te nemen. Terwijl zoveel Nederlanders in dezen tijd alles op het spel zetten, zijn zij o zoo bang, niet eens voor hun eigen hachje, maar voor de kleine kans van een maatschappelijk verlies!

Boeren van dit kaliber! durf eens wat te wagen! Zoo groot is het risico heusch niet. De controle van den Haag kunt ge gerust afschrijven. En die van Alkmaar is heel, heel soepel

Ge weet dat zelf. Die controleurs zullen u eerder prijzen dan laken!

Voor de eerste groep hebben wij meer waardering. Zij bedoelen het goed ,maar zij doen het verkeerd! Voorlopig kunnen de mensen nog vettigheid, al is het dan ook margarine, op hun bonnen krijgen. En van de melk weten zij zelf nog wel boter te fabriceren. Ieder kent dat kunstje ! Als het dus Uw bedoeling is ,dat de mensen boter krijgen, dan is er maar 1 raad: LEVER DAN ZOOVEEL MOGELIJK UW MELK AAN DE KLANTEN AF! Als ge Uw melk naar de karnerijs brengt, welke waarborg hebt ge dan, dat de daar gefabriceerde boter heel de bevolking ten goede komt en dat dus ook uw eigen melkklanten ervan profiteren?

Over de derde groep willen wij niet veel woorden vuil maken! Gij wilt profiteren van den noodtoestand der bevolking. In plaats van, krachtens de plicht der solidariteit, zoveel mogelijk te helpen, zijt gij erop uit Uw eigen zak te spekken! Reken erop dat wij U in de gaten hebben en wij Uw namen zullen onthouden! Profiteurs als Gij, ze zijn in het bevrijde gebied al heel vaak streng gestraft. Straks kunt gij op uw vonnis rekenen! Daar zullen wij voor zorgen!

Aan de 4 de groep ons eresaluut! Gij verstaat uw plicht! Ook dat zullen wij na de oorlog niet vergeten!

Onze bedoeling zal nu duidelijk zijn.

Wij hebben, in complete vergadering , de zaak grondig bekeken. En wij zijn tot de conclusie gekomen, dat hij slechts 1 oplossing is: LEVER DEZELFDE HOEVEELHEID MELK ALS VROEGER AAN UW KLANTEN AF. Is tijdelijke vermindering noodzakelijk, wegens den overgang van weide naar stal en als gevolg van de mond- en klauwzeer, we zullen dat billijken. Als wij maar overtuigd zijn, dat ge zoo spoedig mogelijk op den ouden toestand terugschakelt!

Ge weet , hoe slecht de gezondheidstoestand op Marken is, hoe hoog het aantal TBC.- gevallen. De gezamenlijke medewerking van boeren en visschers is een onontbeerlijke factor voor de gezondheidstoestand van ons eiland!

Gij draagt hierin dus een grote verantwoordelijkheid!

Wij vragen u dringend aan ons verzoek gehoor te geven.

Wij vragen het in het belang der bevolking. Ook in Uw eigen belang!

Alleen een dwaas kan menen dat deze toestand blijvend is.

Nog vragen wij, Straks niet meer!

Wij willen liever niet dreigen! Maar wel willen wij dit zeggen, dat er aan de vaste wal ook boeren en handelaars geweest zijn, die met een brief als deze gespot hebben. Wij verzekeren U, zij nu niet meer spotten.

Laat dus deze brief voldoende zijn!

Nog 1 ding. Hang deze zaak niet aan de grote klok. Ge houdt dan de eer aan Uzelf. Op ons zwijgen kunt ge rekenen!

Onderduikers

Burgemeester Heikens was begin jaren dertig burgemeester van Marken en van '35 - '43 was hij burgemeester van Monnickendam. Alle gemeenten moesten mensen leveren om in Duitsland te gaan werken. Omdat de burgemeester van Marken in 't ziekenhuis lag had Marken een locoburgemeester. Dat was Pieter Schipper (oom van Trijn de bril). Hij leverde 7 hervormden en 1 gereformeerde. De echtgenoot van deze gereformeerde zou gezegd hebben: "moest nou net mijn man mee, had Pieter Schipper niet nog een hervormde kennen kiezen."

Monnickendam en Ipendam leverden niemand en lieten alle jongens onderduiken. Daarom moesten de burgemeesters zelf ook onderduiken.

Van Oorschot van Ipendam zat in het hotel en Heikens van Monnickendam bij Ka Zeeman. Toen de Duitsers in het hotel kwamen wonen is van Oorschot naar Ka Zeeman gegaan en Heikens naar Pietertje Bootsman en Jan Roos (op Rozewerf) tot aan de bevrijding.

© Charles Breijer / nfa, coll. Nederlands fotomuseum

Onderduik plaatsen op Marken:

- Bij Pieter Schipper (de locoburgemeester)
- Bij Dr. van Montfrans (Kerkbuurt)
- 't Hotel
- Bij Ka Zeeman
- Bij Pietertje Bootsman en Jan Roos
- Bij Gaartje van Pietje
- Bij Ma en Dirk van Sijt
- Bij Nele van Kees Dirks
- Onder de school (Schooldijkje, waar nu het Trefpunt is).

Hier zaten mensen tijdens een razzia:

- Bij dominee Jongbloed zaten 2 kinderen onder gedoken.

Interview uit de Marker Krant 1980: Met Dirk Pereboom en zijn vrouw Aagje Kes

"Als de Wasser Schütz in de haven kwam, gingen de soldaten door Marken marcheren en af en toe een woning binnen. Dan moest je zorgen dat je weg was, want anders namen ze je mee. Daarom doken mijn zoon Elbert , buurman Muus Kaars en ds. Jongbloed bij ons in de waterput, daar was je veilig en er was plaats genoeg. Trouwens, de commandant van de Duitsers hier op Marken, Tempelman, waarschuwde altijd als er iets te gebeuren stond. Dan zei hij: "Van de straat blijven ,ik wil geen herrie" Echt honger is hier niet geleden. De Markers mochten vissen van de Duitsers, als ze maar zorgden dat zij ook een zootje kregen. De commandant kocht ze voor 1 gulden per pond. Over het algemeen had je geen last van de Duitsers die hier zaten."

De bevrijding - 5 mei 1945

Zaterdagmorgen 5 mei 1945

Marken in feeststemming: kleine kinderen, sommigen voor het eerst getooid in het "Oranje" liepen, vlaggetje in de hand, op straat. De vlag waaide van de toren en van vele huizen. Op een gegeven moment moesten zij worden gestreken. Even vervulde angst alle harten.

Had het Duitse leger dan toch nog niet gecapituleerd?

Achteraf bleek dat de officiële capitulatie op een bepaald tijdstip diende in te gaan.

Echter, dat mocht de vreugde niet drukken: de kinderen bleven met hun vlaggen het straatbeeld de hele dag beheersen.

Ook Marken was "bevrijd".

Foto's: Bevrijding op Marken

(Fragment uit: In ons isolement lag onze veiligheid/ van Pieter van Brederode)

Rabo ClubSupport voor jouw club?

Binnenkort van start

Kom maar op met de toekomst

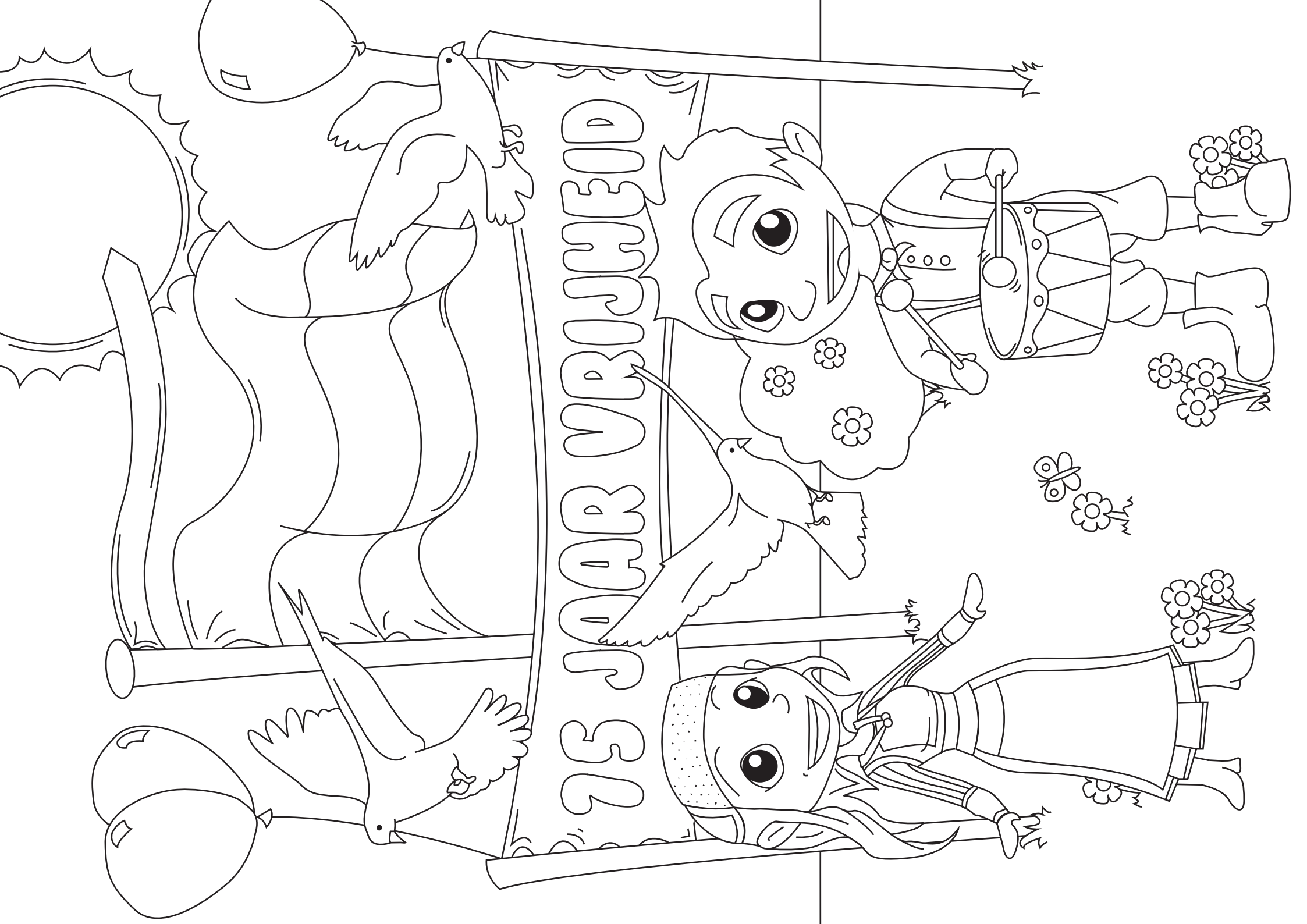

[rabo-clubsupport.nl](https://www.rabo-clubsupport.nl)

Inschrijving start in juni 2020

Rabobank

75 JAAR VRIJHEID

ALLE INSTALLATIES ONDER EEN DAK INSTALLATIEBEDRIJF

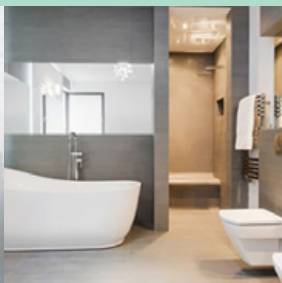
ZEEMAN MARKEN BV

Duurzaamheid

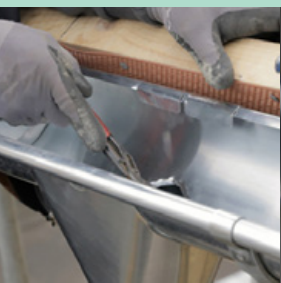
Verwarming

Sanitair

Loodgieters werk

Dak- en zinkwerk

Ventilatie

Service en onderhoud

Elektra

Kantoor/werkplaats:
Kruisbaakweg 3, 1156 DH Marken
Tel.: 0299 602030 | Fax: 0299 602016

E-mailadres: info@zeemanmarken.nl
Home-page: www.zeemanmarken.nl

Persbericht Koninklijke Bond van Oranjeverenigingen:

16 maart 2020, Corona houdt Nederland in zijn greep. Bijeenkomsten waar veel mensen op afkomen, zijn in verband met de volksgezondheid afgelast. Koningsdag 2020 in Maastricht gaat niet door.

De Koninklijke Bond van Oranjeverenigingen is de landelijke koepelorganisatie van ruim 300 lokale Oranjeverenigingen. 'Ieder jaar organiseren duizenden vrijwilligers een feest voor hun gemeenschap' aldus voorzitter Pieter Verhoeve. 'Toch lijkt het ons raadzaam grote publieksfeesten af te gelasten. Mensen willen elkaar immers niet besmetten? We adviseren om zo mogelijk een lokaal veilige alternatieve Koningsdag 2020 te organiseren.'

Amsterdam, 18 maart 2020

Officieel bericht Nationaal Comité 4 en 5 mei:

Ons land en de wereld om ons heen zijn in de greep van het coronavirus. Onze gedachten gaan daarbij in de eerste plaats uit naar de slachtoffers en hun families. Zoals door de minister-president aangegeven zal het coronavirus voorlopig onder ons blijven. In lijn daarmee en op basis van de door de Rijksoverheid afgekondigde maatregelen, heeft het Nationaal Comité 4 en 5 mei besloten om de Nationale Herdenking op 4 mei en de Nationale Viering van de Bevrijding op 5 mei aan te passen.

Nederlanders voelen zich juist op 4 en 5 mei sterk met elkaar verbonden. Juist die behoefte aan gezamenlijkheid wordt in deze moeilijke periode sterk in onze samenleving gevoeld. Dat is voor ons het voornaamste uitgangspunt bij de vormgeving van deze twee voor iedereen zo belangrijke dagen. Wij overleggen met alle betrokkenen over een mooie en eigentijdse manier om 4 en 5 mei vorm en inhoud te geven. De richtlijnen van de overheid met betrekking tot volksgezondheid zijn daarbij leidend.

We willen mogelijk maken dat de hele Nederlandse samenleving ondanks de moeilijke omstandigheden op een waardige manier en in onderlinge verbondenheid kan herdenken en stil kan staan bij het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar geleden. We vragen speciale aandacht voor de veteranen en al die mensen die de verschrikkingen van deze oorlog zelf hebben meegemaakt en extra kwetsbaar zijn voor het coronavirus.

Lokale herdenkingen en vieringen

We beleven uitzonderlijke tijden vol met onzekerheden. In het geval van organisatoren van lokale herdenkingen en vieringen gaat het in essentie om de vraag of een herdenking en/of viering door kan gaan. Vandaag maken wij vanuit het Nationaal Comité 4 en 5 mei bekend dat de Nationale Herdenking en viering op 4 en 5 mei in aangepaste vorm zullen worden georganiseerd. Waardig, rekening houdend met de extreme omstandigheden waarin wij ons bevinden. Dat is ons uitgangspunt; uitwerking volgt.

4 en 5 mei 2020 zullen dus een heel ander karakter hebben dan andere jaren. Lokale comités moeten nu hun eigen afwegingen maken. Geef je vorm aan een lokaal veilig alternatief en zo ja, hoe? We realiseren ons dat het moeilijk is om activiteiten te annuleren en dingen los te laten die al voorbereid zijn. Daarom veel sterkte en wijsheid gewenst bij moeilijke beslissingen die genomen moeten worden.

We begrijpen dat u als organisator van een lokale herdenking en/of viering misschien vragen heeft over uw eigen activiteiten en over hoe u het beste om kan gaan met deze crisis. Mocht u op dit moment vragen hebben over geplande evenementen in het kader van 75 jaar vrijheid en/of 4 en 5 mei, dan kunt u het beste contact opnemen via info@4en5mei.nl.

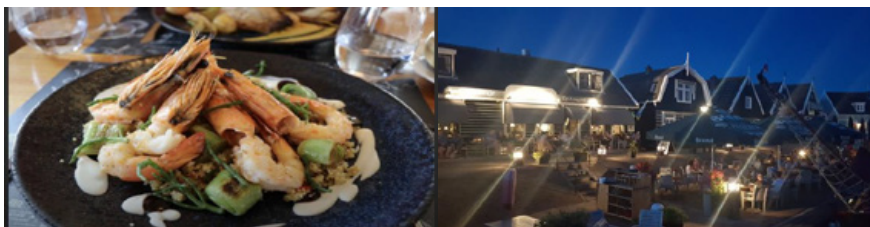

Brasserie **De Taanketel** Restaurant

Bij Brasserie de Taanketel kunt u genieten van een kaart die minimaal iedere 3 maanden wisselt om zo steeds seizoensgebonden producten aan te bieden. Wij doen dit in een ongedwongen sfeer. U kunt genieten van uiteenlopende gerechten en gerechtjes.

Ons doel is om er in de eerste plaats te zijn voor de lokale gasten uit Waterland en de omliggende plaatsen die houden van smakelijk eten in een laagdrempelige ambiance. Niet te veel tam-tam, geen overdreven culinaire hoogstandjes, maar wel onderscheidend.

Hopelijk tot binnenkort!

Herdenkingsconcert CGK Marcantat

Datum: nader te bepalen, informatie volgt.
Plaats: Patmoskerk, Hoogkamplaan 1 te Marken

Dit concert is georganiseerd door CGK Marcantat ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding. Onder leiding van: Ike Wolters. Op orgel: Dirk Out. Ook dominee H.Z. Klink zal deze middag zijn medewerking verlenen. Het koor zal deze middag uitgebreid worden met een aantal gastleden en een solo sopraan van Sarah Hammond. We gaan onder andere het **Requiem van Fauré** uitvoeren.

Koningsdag 27 april

Gezien de omstandigheden waarin we ons met elkaar bevinden willen we u dringend verzoeken dit jaar de buurten en straten niet te versieren. Wel willen we u vragen te vlaggen.

Dodenherdenking

Tussen 18.00 uur en 21.00 uur hangen de Nederlandse, Engelse en Canadese vlaggen half stok bij de monumenten nabij het Trefpunt, Kerkbuurt 90.

Er zal geen ceremonie plaatsvinden.

Bevrijdingsdag 5 mei

We willen u vragen te vlaggen. Juist in deze tijd waarin saamhorigheid zo belangrijk, en onvrijheid zo voelbaar is.

Wilhelmus

Mijn schild ende betrouwen
zijt Gij, o God, mijn Heer!
Op u zo wil ik bouwen,
verlaat mij nimmer meer!
Dat ik toch vroom mag blijven,
uw dienaar te aller stond,
de tirannie verdrijven, die mij mijn hart doorwondt.

Koningin Wilhelmina der Nederlanden

PROCLAMATIE

LANDGENOOTEN,

Het uur der bevrijding is thans ook voor U aangebroken. Het oogenblik, waarop ik en U met zooveel spanning en ongeduld gewacht hebben, is daar.

Ik weet van de bittere beproevingen, waaronder Gij, afgesneden van een deel van ons Vaderland, deze laatste maanden hebt geleefd.

Die druk heeft thans een einde genomen.

Ik weet ook van den bovenmenschenmoed, waarmede Gij de zwaarste ontberingen hebt gedragen.

Talrijke handen zijn uitgestrekt om het einde Uwer noodden zooveel mogelijk te bespoedigen, maar veel zal daarbij afhangen van Uw rustige en eendrachtige houding in de komende dagen.

Werk allen mede deze een rustig verloop te geven.

Gehoorzaamt stipt de bevelen van het Geallieerde Opperbevel, waarmede de Regeering een regeling heeft getroffen. Luistert naar de aanwijzingen van Uw Nederlandsch Militair Gezag, dat krachtens die regeling onder leiding en verantwoordelijkheid der Nederlandsche Regeering, zijn taak in overleg met het Geallieerde Opperbevel verricht.

Ik hoop spoedig op Nederlandschen bodem terug te keeren om met mijn verantwoordelijke raadgevers de leiding van 's Lands zaken weer op Mij te nemen.

**Dat Gods zegen op U allen ruste.
Nederland herrijst.
Leve het Vaderland !**

WILHELMINA.

TOURS & TICKETS

In 2020 viert Nederland 75 jaar vrijheid. Vrijheid is geen vanzelfsprekendheid, de ouderen onder ons die de oorlog hebben meegemaakt kunnen dat beamen. Het is daarom belangrijk dat wij hier de vrijheid kunnen en mogen vieren. Er is in de wereld nog heel veel oorlog en geweld en voor de mensen die daar gedwongen mee te maken is de vrijheid ver weg.

Op Marken gaan we uiteraard ook stil staan bij 75 jaar vrijheid. De Oranje vereniging heeft i.s.m. andere verenigingen en stichtingen diverse activiteiten georganiseerd rond en op 5 mei.

Naast deze activiteiten heeft de oranje vereniging het plan opgevat om de toneelvereniging te benaderen voor het maken van een speciale voorstelling in het jubileum jaar 2020. Begin 2019 zijn de eerste contacten gelegd om te inventariseren naar de mogelijkheden. Welnu na veel voorbereiding zijn de plannen en script afgerond en zijn we volop aan de slag gegaan met het project "Oorlogskramp" Ik ga er inhoudelijk niet te veel over zeggen. Kom het zelf beleven en zien bij een van onze voorstellingen, die gegeven worden op een nog nader vast te stellen datum in 2020.

Doorgang is onder voorbehoud en afhankelijk van de ontwikkelingen met betrekking tot het corona virus. In het algemeen kan ik zeggen dat de voorstelling zal gaan over onderduiken, honger en verzet. Tijdens de voorstelling zal er een vrijheidsmaaltijd met ingrediënten uit de hongerwinter worden geserveerd. Ik ben blij met het initiatief dat de Oranjevereniging heeft genomen en ben trots op het resultaat. Een ieder die zijn bijdrage hieraan geleverd heeft wil ik bedanken. Marken is klein maar groot in haar daden!!

Ik wens u allen een bijzondere voorstelling toe.

Elbert Staker
Voorzitter 't Voellicht

workemotion

Judith van Altena-Zondervan
Arbeids- & Organisatiedeskundige
Ergonomie | Fysieke Belasting | PSA | Kwaliteit van Arbeid | RI&E

A background image for a beauty advertisement featuring a woman with green eye makeup and a necklace of green leaves and grapes, looking upwards with her hands near her face.

BEAUTÉ
POUR
VOUS
Schoonheids
instituut

De parel
van schoonheid.

LAKSHMI
MADE WITH JOY

www.bpvmarken.nl • info@bpvmarken.nl
Kerkbuurt 90 • 1156 BM Marken • 0299 417 490

75 jaar Vrijheid

Marker volkslied

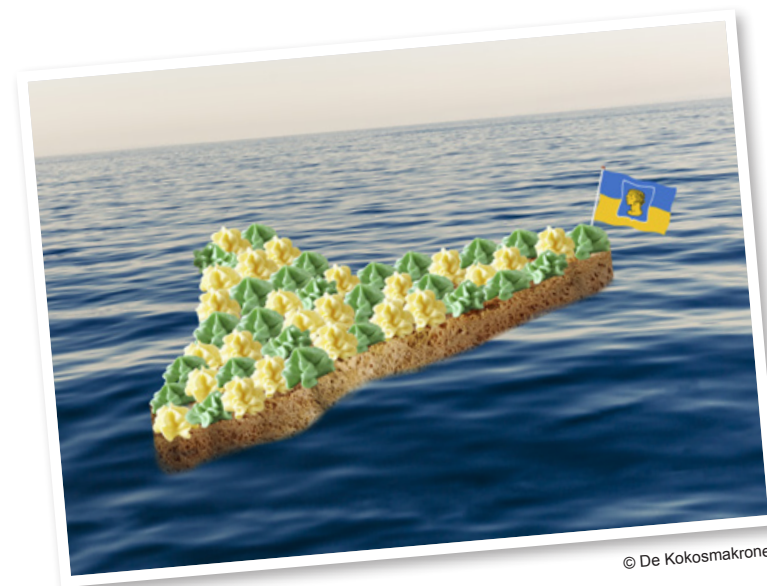
Tekst en muziek: Meester Klarenbeek

- 1) Klein is het plekje te midden der zee.
Laag zijn de dijkjes en smal is de ree.
Rank zijn de scheepjes, en talrijk het vee.
Waar wij beminnen de rust en de vree.

*Refrein: Kleine plek ons 't liefst op aarde,
Erfdeel der vaad'ren door strijd en gevaar.
Nimmer verliest ge voor ons uwe waarde,
dat dan de Here u veilig bewaar.*

- 2) Klein zijn de huisjes met heldere kleur.
Fris zijn de landjes in zomerse fleur.
Rein zijn de kamertjes, gastvrij de deur.
Bloemige kleedjes te kust en te keur.

Refrein: Kleine plek, enz...

© De Kokosmakronen

Schildersbedrijf Vlasbloem

REGIO VERZEKERINGEN MARKEN
Alles onder één dak

 TROMP

BESCHOEIING | TUINAANLEG | GRONDWERK
SIERBESTRATING | LEVERING ZAND EN GROND

WWW.KJTROMP.NL • **ZUIDERWOUDE**
T 0204031496 | M 0654614241

Marker mannen die ver van huis het leven lieten in oorlogstijd

Cornelis Zeeman, 40 jaar
18 november 1939, monding van de Theems, Engeland

Jaap Teerhuis, 59 jaar
25 januari 1941, Londen, Engeland

Emgert Zondervan, 21 jaar
maart 1942, Balikpapan, Borneo, Indonesië

Klaas Dorland, 20 jaar
3 september 1942, Mülheim aan de Ruhr, Duitsland

Pieter Schipper, 57 jaar
14 september 1942, Caribische Zee, 110 mijl ten noorden van Trinidad

Hein Visser, 57 jaar
27 april 1943, Middellandse Zee,
10 mijl Oost-Noordoost van Kaap Bengat, Algerije

Jacob Boes, 41 jaar
24 februari 1944, Atlantische Oceaan, voor de Straat van Gibraltar

Cornelis de Groot, 31 jaar
13 september 1944, op de Rijn bij Millingen a/d Rijn

Frederik Schouten, 56 jaar
4 februari 1944, Ergste, Duitsland

Cornelis Visser, 28 jaar
23 maart 1944, Indische Oceaan,
ten zuiden van Ceylon

Jaap Janssen, 66 jaar
22 april 1945, New York,
Verenigde Staten van Amerika

- apk
- onderhoud
- reparatie
- airco-service
- alle merken

volume 33
1446 wg purmerend

06 106 199 70

info@autoservicedegroot.nl
www.autoservicedegroot.nl

keesGutter
de bakker van Waterlands

100% Volkoren brood

Haal je natuurlijk ook bij de bakker van Waterlands!

Monnickendam • Amsterdam • Purmerend • Volendam

Pannenkoeken eten aan de haven van Marken

Gezellig terras
Dagvers gebak

Heerlijk lunchen
of dineren

Havenbuurt 22 • Marken

T 0299 601304 • info@tavernevisscher.nl

Bemanningsleden van de Engelse bommenwerper op het huidige monument die neerstorte in de Noordzee nabij Texel.

Short striling BK710 149e squadron Royal Air Force
Opgestegen van vliegbasis Lakenheath Engeland 25 Mei 1943

Sergeant	Jack Hendry Uden	21 jaar	Royal Air Force
Sergeant	Leslie George Hadden	24 jaar	Royal Air Force
Flying officer	Walter Edwin Lawrence Morse	25 jaar	Royal Air Force
Flying officer	Howard Stephen Winchester	26 jaar	Royal Air Force
Sergeant	Horace Stephen Scott	28 jaar	Royal Air Force
Sergeant	Frederick Arthur Williams	34 jaar	Royal Air Force
Sergeant	Charles John Percival	26 jaar	Royal Air Force

Bemanningsleden van de Engelse bommenwerper op het nieuw te realiseren monument die in de nacht van 25 op 26 mei 1943 neerstorte in het IJsselmeer in de 'Kuil van Marken'

Flying officer	John Frederick Harris	29 jaar	Royal Air Force
Sergeant	Ronald Kennedy	22 jaar	Royal Air Force
Flying officer	Harry Gregory Farrington	24 jaar	Royal Canadian Air Force
Sergeant	Charles Armstrong Bell	29 jaar	Royal Air Force
Flying officer	John Michael Campbell	30 jaar	Royal Air Force
Sergeant	John Francis James McCaw	20 jaar	Royal Canadian Air Force
Sergeant	Leonard Richard Shrubbsall	30 jaar	Royal Air Force

Short Stirling BK716 218e Squadron Royal Air Force
Opgestegen van Vliegveld Downham Market Engeland 29 maart 1943

*Schoonheidsstudio
Joyce*

Beautybehandelingen & Pedicure

Kets 17 T: 0299-601115
1156 AT Marken M: 06-28072357

www.schoonheidsstudiojoyce.nl

gezichtsverzorging - pedicure
voetreflex - bruidsstyling - accessoires

Stefanie Springer 06 - 20 383 444
Markerwaardstraat 1 info@schoonheidsID.nl
1156 CM Marken www.schoonheidsID.nl

Op reis?

Sabrina Schipper
Travel Counsellor

06 20 38 68 67
sabrina.schipper@travelcounsellors.nl
www.travelcounsellors.nl/sabrina.schipper

travel counsellors →

T 0031 6 22 93 07 27

pzondervan.nl

Telefoon: 0299-601325 E-mail: info@pzondervan.nl

**Uitvaartbegeleiding
vanuit het hart**

- Persoonlijke begeleiding
- Betrokken
- Transparant

www.berniceperk.nl

06 - 211 50 707 (24/7 bereikbaar)

Voor Waterland en omstreken

Bernice Perk
Uitvaartbegeleiding

75 jaar vrijheid

Daar
staan wij
bij stil.

Dit jaar leven we 75 jaar in vrijheid. Op 4 en 5 mei staan we daarbij stil.

Ga jij naar een herdenking of festival in de regio? EBS brengt je er graag naartoe.

www.ebs-ov.nl

EBS

Overige sponsoren:

- **Camping De Badhoeve**
- **Jenny Visser IJskraam Marken**
- **Deen Marken**
- **Volendam Marken Express**
- **Kapsalon Nero**
- **Fam. P. van Riel:**
sponsoring van de nieuwe vlaggenmast

Samenstelling bestuur

Christelijke Oranje Vereniging Marken en Oranje

Voorzitter:	Hein Zondervan
Vicevoorzitter:	Jaap Visser
1e Secretaris:	Nelie Springer-Zeeman
2e secretaris:	Janny Zondervan-Zeeman
Penningmeester:	Kees Schouten
Bestuurslid:	Joke Zeeman-Groen
	Jannetje Uithuisje-Schouten
	Johan van Gerven
	Robert van Riel

Contactgegevens:

Email-adres: oranjevereniging.marken@ziggo.nl
Facebook: Oranje Vereniging Marken
Rekening nummer: NL14 RABO 0347 3867 76
t.n.v. Christelijke Oranje Vereniging
Nederland en Oranje.

Toneelvereniging Marken presenteert
i.s.m. COV 'Marken en Oranje'

OORLOGSKRAMP

we hopen in het najaar
onze voorstelling te presenteren

kaarten €25,-
Inclusief maaltijd en een toast
op onze vrijheid